

Numer projektu
2020-3-IT03-KA205-020441

With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union

TOGETHER

ZESTAW NARZĘDZI

TEATR PRZECIWKO MOWIE NIENAWIŚCI

 PROGETTOMONDO
Become the change.

SÜDWIND

CZART.
stowarzyszenie

 MADRE CORAJE

Open Education centre

GRYD

PROJEKT

Projekt Together - to get there jest organizowany przez Progettomondo (Włochy), we współpracy z Madre Coraje (Hiszpania), CZ-ART (Polska), Suedwind (Austria), fundacją Open Education Centre (Bułgaria) i GRYD LTD (Wielka Brytania).

Projekt ma na celu zapewnienie osobom pracującym z młodzieżą możliwości szkolenia w zakresie innowacyjnych metod i praktyk pracy z młodzieżą, odpowiadając na ich potrzebę bycia lepiej przygotowanym do zarządzania programami młodzieżowymi w zakresie umiejętności korzystania z mediów, zapobiegania mowie nienawiści i promowania tolerancji w Internecie.

Dzięki transnarodowym wydarzeniom mobilnościowym osoby pracujące z młodzieżą korzystają ze wzbogacających doświadczeń edukacyjnych opartych na uczestnictwie; rozwijają i dzielą się skutecznymi praktykami i metodami, z których mogą się uczyć i czerpać inspirację.

ZESTAW NARZĘDZI

Niniejszy zestaw narzędzi jest jednym z rezultatów projektu. Zawiera on: opis działań stworzonych przez osoby pracujące z młodzieżą po dwóch ponadnarodowych spotkaniach w Weronie, we Włoszech i w Jerez, w Hiszpanii.

NAJWAŻNIEJSZE INFORMACJE

Tytuł	<i>Teatr przeciwko mowie nienawiści - dla młodszych uczniów.</i>
Temat	Mowa nienawiści
Grupa docelowa	12 - 20 lat
Czas trwania	2 godziny (120 min)
Cel	<ul style="list-style-type: none"> - Poszerzenie perspektywy młodych ludzi na mowę nienawiści - Zwiększenie świadomości młodych ludzi na temat tego, jak blisko jest mowa nienawiści - Znalazienie pomysłów, jak młodzi ludzie mogą zapobiegać i działać przeciwko mowie nienawiści

ACTIVITY

Wprowadzenie 5 min	Pracownicy młodzieżowi przedstawiają siebie i warsztat, mówiąc, że chcą zastanowić się z uczestnikami nad tematem mowy nienawiści.
Stworzenie bezpiecznej przestrzeni 10 min	<p>Przed rozpoczęciem zajęć osoby pracujące z młodzieżą wręczą każdemu uczestnikowi kartkę z głównymi informacjami dotyczącymi zagadnień, które będą opracowywane podczas warsztatów.</p> <p>Uczestnicy będą musieli odpowiedzieć pisemnie na pytanie zawarte na kartce i zwrócić ją osobom pracującym z młodzieżą. Dla ochrony tego, kto coś zapisze, wszystkim mówi się, że na każdej kartce są inne pytania i nie mogą jej nikomu pokazać.</p> <p>Tekst na kartce dostępny jest w załączonych plikach gotowych do wydruku na końcu opisu zajęć (Załącznik 1).</p>
Dwie prawdy, jedno kłamstwo. Ice-breaker 15 min	<p>Każdy uczestnik zapisuje na kartce 3 informacje o sobie - 2 prawdziwe, jedną fałszywą. Następnie uczestnicy rozmawiają ze sobą (powinni chodzić po sali i rozmawiać w parach) i próbują odgadnąć, która informacja jest fałszywa. Mogą zadawać dodatkowe pytania.</p> <p>Prowadzący mogą wziąć udział w tej zabawie.</p> <p>Przykłady stwierdzeń:</p> <p>Codziennie rano wypijam dzbanek kawy. Nigdy nie byłem na kolejce górskiej. Nie chcę się żenić.</p> <p>Uczestnicy mogą grać dla zabawy lub mogą zbierać punkty za odgadnięcie, które stwierdzenie jest kłamstwem. W tym celu na tej samej kartce należy zaznaczyć (np. kreskami), ile kłamstw udało im się odgadnąć.</p>

**Zrób krok do
przodu, jeśli...
10 min**

W tym ćwiczeniu uczestnicy muszą ustawić się w rzędzie, a następnie muszą zamknąć oczy. W tym momencie prowadzący odczyta różne sytuacje związane z nienawiścią lub konsekwencje mowy nienawiści, a uczestnicy powinni zrobić jeden krok do przodu, jeśli kiedykolwiek ich doświadczyli. Po zakończeniu czytania uczestnicy mogą otworzyć oczy i zobaczyć, czy niektórzy uczestnicy będą na dalekim końcu sali, czy nie. To ćwiczenie udaje, że "przełamuje lody", aby rozpocząć wstępną dyskusję lub debatę na temat tego, jak codzienne są te sytuacje w naszym życiu.

Sytuacje:

Zrób krok do przodu, jeśli... kiedykolwiek czułeś się samotny.

Zrób krok do przodu, jeśli... kiedykolwiek czułeś się upokorzony.

Zrób krok do przodu, jeśli... kiedykolwiek spotkałeś się z obelgami/wyzwiskami w szkole.

Zrób krok do przodu, jeśli ... ktoś ci dokuczał.

Zrób krok do przodu, jeśli ... kiedykolwiek przeczytałeś obraźliwe komentarze w Internecie.

Zrób krok do przodu, jeśli ... kiedykolwiek świadomie lub nieświadomie napisałeś o kimś obraźliwy komentarz.

Zrób krok do przodu, jeśli ... kiedykolwiek czułeś się gorszy od kogoś.

Zrób krok do przodu, jeśli... kiedykolwiek świadomie lub nieświadomie wygłosiłeś rasistowski komentarz.

Na koniec tej części prowadzący mówi: "Możecie otworzyć oczy. To ćwiczenie pokazuje, że z sytuacją nienawiści i konsekwencjami mowy nienawiści spotyka się każdy z nas/ prawie każdy. Można się z nią spotkać w wielu miejscach, w szkole, w internecie, w rodzinie, a czasem sami używamy mowy nienawiści. Dotyka każdego lub prawie każdego z nas, bo każdy z was/ prawie każdy z was zrobił przynajmniej jeden krok do przodu".

**Teatr przeciwko
mowie
nienawiści
40/50 min**

Podziel uczestników na grupy czteroosobowe. Uczestnicy będą musieli przygotować małe przedstawienia trwające 2-4 minuty (5-8 w wersji dłuższej), w których powinni zagrać różne postaci doświadczające sytuacji nienawiści.

Prowadzący poda grupom przypadki, które muszą przedstawić:

Bullying/ Zastraszanie w szkole

Postać 1: Zastraszanie

Postać 2: Ofiara

Inne postacie: Koledzy z klasy (bierna postawa)

Dyskryminacja rasowa w autobusie

Postać 1: Osoba nie będąca rasy białej

Postać 2: Osoba, która wygłasza rasistowskie komentarze

Postać 3: Osoba, która wspiera rasistę

Postać 4: Świadek (postawa bierna)

Niepełnosprawność w pracy

Postać 1: Niepełnosprawny kelner/kelnerka

Postać 2: Szef (wspierający kelnera/kelnerkę)

Inne postacie: Klienci źle traktujący kelnera/kelnerkę

Prześladowanie z powodu wyglądu na ulicy

Postać 1: Osoba, która wyróżnia się ze względu na swój ubiór lub wygląd

Postać 2: Obcy(a), który(a) obraża postać 1

Inne postacie: Obserwatorzy (postawa pasywna)

Mowa nienawiści w Internecie

Postać 1: Osoba, która chce opublikować w Internecie wrogi wpis zachęcający do prześladowania kolegi/koleżanki

Postać 2: Osoba, która się temu sprzeciwia

Inne postacie: Kolega (postawa bierna)

LGBT-fobia w domu - w rodzinie
Postać 1: Matka (nie wspierająca)
Postać 2: Ojciec (nie wspierający)
Postać 3: Rodzeństwo (wspierające)
Postać 4: Osoba LGBT

Celem tego ćwiczenia jest promowanie empatii między uczestnikami na temat tego, jak kobiety i mężczyźni na całym świecie przeżywają mowę nienawiści na własnej skórze. Jeśli działania uczestników wynikają z osobistych doświadczeń (własnych lub bliskiej osoby), będą oni lepiej przygotowani do dyskusji, która nastąpi po scenkach.

DYSKUSJA

O sukcesie ćwiczenia zadecyduje dyskusja, dlatego bardzo ważne jest zadawanie właściwych pytań. Pytania muszą raczej skłaniać do myślenia niż prowadzić do konkretnych wniosków.

Możliwe pytania mogą być następujące:

- Co by było, gdyby brat (lub klient, lub kolega... zależy od przypadku) nie był wspierający?
- Co by było, gdyby pasażer w autobusie był wspierający?

Możemy też wprowadzić inne zasady, np. pozwolić innym członkom klasy na improwizację i wejście do sceny jako nowe postacie.

**Podsumowanie
i ewaluacja
15/20 min**

Po zakończeniu dyskusji uczestnicy dowiadują się co następuje:
"Mowa nienawiści to problem wielopłaszczyznowy i nie da się go dogłębnie poznać w ciągu zaledwie dwóch godzin, dlatego ten warsztat po prostu ma na celu zaproszenie do zastanowienia się nad niektórymi aspektami związanymi z mową nienawiści, nad tym, że jest ona wszędzie, nie tylko w mediach społecznościowych i co możemy zrobić, aby stawić jej czoła".

Ewaluacja:

"Teraz powiecie nam, co wyniesiecie z tego warsztatu. W tym celu mamy tutaj plecak, pralkę i kosz na śmieci. Damy wam karteczki samoprzylepne i napiszecie na nich, czego się nauczyliście (plecak), co wam dało do myślenia lub o czym musicie pomyśleć (pralka) i jakich rzeczy (zachowań, postaw...) chcecie się pozbyć (kosz na śmieci). Kto chce, może przykleić karteczki obok obrazków plecaka, pralki i kosza, abyśmy wszyscy je przeczytali, a kto nie chce nic upubliczniać, dostarczy je bezpośrednio do nas, abyśmy mogli ocenić warsztat."

Grupa pod przewodnictwem osób pracujących z młodzieżą może podzielić się wrażeniami w końcowej rundzie i warsztat się kończy.

Przeznacz na tę część 15/20 minut.

Zdjęcia do ewaluacji znajdują się w załączniku (Załącznik 2).

Wskazówki dla osób pracujących z młodzieżą

1. Skoncentruj się na tematach adekwatnych do wieku uczestników (wybierz spośród zaproponowanych sytuacji lub zaproponuj nowe, bliskie doświadczeniom uczestników).
2. Wybór sytuacji powinien być dokonany z poszanowaniem godności osób, o których mówimy.
3. Unikaj obrazów i przekazów, które mogą szerzyć stereotypy, sensację lub dyskryminację osób, sytuacji lub miejsc.
4. Pamiętaj o odpowiedzialności: temat jest wrażliwy, więc jeśli natkniesz się na niebezpieczną sytuację, musisz to zgłosić, nawet jeśli nieletni nie chce tego zrobić.
5. Spróbuj nawiązać do umiejętności korzystania z mediów przez młodzież.

Załącznik 1 - Stwórz bezpieczną przestrzeń

Rozdaj karteczki uczestnikom

Na tym warsztacie będziemy rozmawiać o drażliwych kwestiach, takich jak homofobia, rasizm, zastraszanie, niepełnosprawność itp.

Jeśli byłeś/aś lub jesteś teraz ofiarą jakiegoś rodzaju mowy nienawiści lub czułyś się niekomfortowo słysząc o tym, napisz to na odwrocie karteczki. Dzięki temu będziemy mogli zmienić przykłady do tych zajęć. Ponadto, jeśli uważasz, że istnieją inne informacje, które powinniśmy wziąć pod uwagę, napisz je tutaj.

Na tym warsztacie będziemy rozmawiać o drażliwych kwestiach, takich jak homofobia, rasizm, zastraszanie, niepełnosprawność itp.

Jeśli byłeś/aś lub jesteś teraz ofiarą jakiegoś rodzaju mowy nienawiści lub czułyś się niekomfortowo słysząc o tym, napisz to na odwrocie karteczki. Dzięki temu będziemy mogli zmienić przykłady do tych zajęć. Ponadto, jeśli uważasz, że istnieją inne informacje, które powinniśmy wziąć pod uwagę, napisz je tutaj.

Na tym warsztacie będziemy rozmawiać o drażliwych kwestiach, takich jak homofobia, rasizm, zastraszanie, niepełnosprawność itp.

Jeśli byłeś/aś lub jesteś teraz ofiarą jakiegoś rodzaju mowy nienawiści lub czułyś się niekomfortowo słysząc o tym, napisz to na odwrocie karteczki. Dzięki temu będziemy mogli zmienić przykłady do tych zajęć. Ponadto, jeśli uważasz, że istnieją inne informacje, które powinniśmy wziąć pod uwagę, napisz je tutaj.

Na tym warsztacie będziemy rozmawiać o drażliwych kwestiach, takich jak homofobia, rasizm, zastraszanie, niepełnosprawność itp.

Jeśli byłeś/aś lub jesteś teraz ofiarą jakiegoś rodzaju mowy nienawiści lub czułyś się niekomfortowo słysząc o tym, napisz to na odwrocie karteczki. Dzięki temu będziemy mogli zmienić przykłady do tych zajęć. Ponadto, jeśli uważasz, że istnieją inne informacje, które powinniśmy wziąć pod uwagę, napisz je tutaj.

Na tym warsztacie będziemy rozmawiać o drażliwych kwestiach, takich jak homofobia, rasizm, zastraszanie, niepełnosprawność itp.

Jeśli byłeś/aś lub jesteś teraz ofiarą jakiegoś rodzaju mowy nienawiści lub czułyś się niekomfortowo słysząc o tym, napisz to na odwrocie karteczki. Dzięki temu będziemy mogli zmienić przykłady do tych zajęć. Ponadto, jeśli uważasz, że istnieją inne informacje, które powinniśmy wziąć pod uwagę, napisz je tutaj.

Na tym warsztacie będziemy rozmawiać o drażliwych kwestiach, takich jak homofobia, rasizm, zastraszanie, niepełnosprawność itp.

Jeśli byłeś/aś lub jesteś teraz ofiarą jakiegoś rodzaju mowy nienawiści lub czułyś się niekomfortowo słysząc o tym, napisz to na odwrocie karteczki. Dzięki temu będziemy mogli zmienić przykłady do tych zajęć. Ponadto, jeśli uważasz, że istnieją inne informacje, które powinniśmy wziąć pod uwagę, napisz je tutaj.

Na tym warsztacie będziemy rozmawiać o drażliwych kwestiach, takich jak homofobia, rasizm, zastraszanie, niepełnosprawność itp.

Jeśli byłeś/aś lub jesteś teraz ofiarą jakiegoś rodzaju mowy nienawiści lub czułyś się niekomfortowo słysząc o tym, napisz to na odwrocie karteczki. Dzięki temu będziemy mogli zmienić przykłady do tych zajęć. Ponadto, jeśli uważasz, że istnieją inne informacje, które powinniśmy wziąć pod uwagę, napisz je tutaj.

Na tym warsztacie będziemy rozmawiać o drażliwych kwestiach, takich jak homofobia, rasizm, zastraszanie, niepełnosprawność itp.

Jeśli byłeś/aś lub jesteś teraz ofiarą jakiegoś rodzaju mowy nienawiści lub czułyś się niekomfortowo słysząc o tym, napisz to na odwrocie karteczki. Dzięki temu będziemy mogli zmienić przykłady do tych zajęć. Ponadto, jeśli uważasz, że istnieją inne informacje, które powinniśmy wziąć pod uwagę, napisz je tutaj.

Załącznik 2 - Ewaluacja

